

клієнта вкласти гроші саме в їхній банк. Сьогодні банкам було б вигідно, щоб депозитні рахунки відкривалися у банківських металах, оскільки процентні ставки по них невеликі і відбувається велике коливання цін на них. Також ще одним інструментом для вкладень можуть стати сертифікати НБУ, тобто документ, який має державну гарантію і може бути в будь-який момент проданий. На майбутній період банкам було б доцільно створити так звані «нафтові депозити», оскільки ціни на нафту не можуть значно знизитися протягом найближчого часу, а навпаки, мають тенденцію до зростання. Відповідно клієнти були б зацікавлені відкривати такі депозитні рахунки, а банкіри, своєю чергою, могли б залучити значну частину грошових ресурсів.

1. Руденко В., Дружержученко К. «Нацбанк 911» // *Контракти*. – 2008. – № 42. 2. Буруль О. Чи варто оформляти депозит на 3–10 років, щоб зафіксувати високу ставку // *Деньги*. – 2008. – № 39(105). 3. www.rodovidbank.com. 4. www.expres-bank.ua.

В.В. Муха,

студент-магістр.

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. Шкварчук Л.О.

ПРОЦЕСИ ЗЛИТТЯ І ПОГЛИНАННЯ У ФІНАНСОВОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ

В умовах нинішньої світової фінансової ситуації перед підприємцями та урядами гостро постало питання про фінансування процесів реструктуризації, оскільки виник дефіцит традиційних форм залучення коштів. Одним із альтернативних варіантів є активізація на ринку злиттів та поглинань. Основною причиною світового скуповування активів є боротьба компаній за ринки збуту і сировини шляхом укрупнення і зміцнення бізнесу. Великі світові інвестори намагаються мінімізувати ризики використання власних фінансових ресурсів, але, з іншого боку, склалася сприятлива ринкова кон'юнктура для розширення власної впливовості у зв'язку з падінням вартості багатьох перспективних підприємств.

У такому випадку найефективнішим способом проникнення на будь-який серйозний ринок є угоди зі злиття й поглинання з активними його учасниками. Це стосується і українського фінансового сектору, який у 2007 р. досяг позначки у \$4,5 млрд. (45 % від загального обсягу цього ринку в Україні), а роком раніше він становив ще більшу питому вагу (77 %). Експансія іноземного капіталу пояснюється тим, що фінансовий сектор переживає значні зміни, які характеризуються глобалізацією фінансових ринків. Наприклад, частка іноземного капіталу в банківському секторі України торік зросла з 20 до 33 %, а частка іноземців в активах – близько 36 % [1].

Характерним був також прихід не лише великих іноземних бізнес-груп, а й банків другого–третього ешелону. Однак і деякі українські фінансові установи намагалися поширити свій вплив за кордоном (Приватбанк) [2]. Подібна ситуація склалася і в страховому секторі, де було продано контрольні пакети кількох потужних організацій. В такий спосіб очевидно, що фінансовий ринок України є достатньо привабливим для іноземного інвестора, насамперед через свою перспективність. Таку ж тенденцію пророкували і на 2008 р. (продаж на початку року Правексбанку цьому підтвердження), але вже можна зробити висновок, що більшість прогнозів були помилковими.

Основними перешкодами під час оформлення угод злиття і поглинання в Україні були і є такі, як: закритість і непрозорість діяльності компаній, складність побудови взаємовідносин з нестабільною владою, а також розбіжності в оцінці бізнесу між покупцем і продавцем. Проте до них додалася значно серйозніша проблема – гострий дефіцит ліквідних коштів на світовому ринку як один з основних аспектів, що характеризують нинішню світову фінансову ситуацію. Це вже спричинило різке скорочення світових обсягів ринку злиттів та поглинань, водночас значно зросла частка ворожих поглинань [3]. Закордонним покупцям зараз не до України, на світовому ринку є багато привабливіших, здешевлених пропозицій. Проте вже 2009 р. може здивувати нас великим сплеском поглинань у фінансовій сфері, адже українські фінансові активи за останні 6 місяців значно втратили у ціні (індекс біржі ПФТС впав майже у 4 рази).

На мою думку, така тенденція буде характерною ще тривалий період. Зрозуміло, що далеко не усі компанії в світовому фінансовому секторі переживуть цю перебудову. Це стосується і слабкої загалом

української фінансової системи, тому частина малих і середніх фінансових установ буде поглинута серйознішими конкурентами. Певним позитивним елементом захисту для них слугує слабка інтегрованість у світову економіку, але, з іншого боку, власними силами обійтись вийде не усім. Водночас треба усвідомлювати наслідки таких подій з точки зору збалансованості і незалежності українського фінансового ринку. У такому випадку активнішою і сконсолідованішою повинна бути позиція владних структур та НБУ, тому що вони є гарантами і регуляторами стабільності економіки. На жаль, існують розбіжності щодо шляхів врегулювання цих проблем, а затягування процесу може призвести до повної втрати не тільки окремих фінансових структур, а й можливостей реального впливу на грошовий сектор. Україна ціною збільшення державного боргу зможе стабілізувати ситуацію на фінансовому ринку, але, окрім того, варто переглянути фінансову політику в бік націоналізації деяких банків, заради їх фізичного збереження.

Отже, варто констатувати, що вітчизняний ринок злиттів та поглинань відповідає нинішньому рівню розвитку національного господарства і рухається паралельно з загальносвітовими тенденціями. Однак очевидно, що ця фінансова ситуація остаточно змінить обличчя існуючої світової економіки, і невід'ємним елементом, який супроводжує цю глобальну динаміку, є процеси злиття і поглинання. Від того, як пристосується до цього українська фінансова система, залежить загалом подальша доля України як держави.

1. Річний огляд ринку M&A в країнах СНД за 2007 р. // Аудиторська компанія Ernst&Young. 2. Дубогриз С. «Чому іноземці скуповують українські банки» // Контракти. – № 43 від 27.10.2008. 3. Гусєв Є. «M&A у банківському секторі РФ та України» // Інтернет-видання «Правовий тиждень». – 1.07.2008 р.